

ДІАРЕЯ ПОРОСЯТ ПІСЛЯ ВІДЛУЧЕННЯ

Багато господарств в Україні та за її межами використовують оксид цинку не як джерело цього мікроелемента, а як засіб профілактики діареї поросят під час відлучення. Про плюси та мінуси цього способу читаєте нижче.

Олена ТИТАРЬОВА
Ігор СВЯТНИЙ,
спеціалісти з годівлі

Відлучення поросят – це завжди стрес, що викликає діарею, а як наслідок і втрату продуктивності. Перелік негативних явищ, які супроводжують поросят впродовж двох тижнів після відлучення можна продовжувати аж до їх загибелі.

Щоб запобігти розвитку діареї можна використовувати антибіотики, але частіше застосовують оксид цинку (Рис. 1). Так роблять українські фермери, так вчиняють і європейські. До речі, в країнах Європи активно набирає обертів програма відмови від оксиду цинку, згідно з якою у 2022 році він стане забороненим препаратом, як засіб для профілактики діареї у поросят.

Чому після відлучення виникає діарея?

Детонатором вибуху під назвою діарея в цей період є стрес. Завдяки йому знижується імунітет. Поросятка менше споживають кормів, а в кишківнику розвивається запалення. Запальний процес негативно впливає на розвиток ворсинок та крипт кишківника, перетравність поживних речовин та їх всмоктування, що активно сприяє розвитку патогенної мікрофлори. Токсини, які в цей час утворюються бурхливою патогенною мікробіотою кишківника, активно всмоктуються в кров через низьку бар'єрну здатність запаленої слизової оболонки кишківника. Оскільки у більшості господарств практикують раннє відлучення, варто мати на увазі, що у поросят, яким 28 днів від народження, ще недостатньо сильний імунітет, тому їх організм продовжує використовувати імуноглобуліни А материнського молока. Різде припинення надходження цих речовин до організму тварин наносить суттєвий удар по імунній системі і тварина стає сприйнятливою до будь-яких інфекцій, в т.ч. і кишкових. В цей період (28 діб) травна система поросят теж ще незріла.

Сприяють розвитку патологічних процесів у кишківнику поросят-відлученців незадовільні умови утримання, порушення температурного режиму у приміщенні, погана вентиляція, надмірне скупчення тварин, незбалансована го-

Рис. 1. Поширені шляхи боротьби з діареєю у поросят-відлученців

дівля, агресивна поведінка тварин через об'єднання різних гнізд у одній клітці.

Проте, головною причиною розвитку запалення в кишківнику та збагачення організму токсинами найчастіше є *Escherichia coli*, хоча і *Salmonella* є частим супутником цього патологічного стану.

Засоби боротьби з діареєю після відлучення поросят

Епоху (понад 70 років) тотального застосування протимікробних препаратів ми майже пережили, але її наслідком є ціла низка бактеріальних штамів, стійких до дії антибіотиків.

На зміну тотальному профілактичному застосуванню антибіотиків у боротьбі з діареєю поросят під час відлучення прийшов оксид цинку, який володіє значною протимікробною дією. На жаль, він продовжив робити теж саме, що й антибіотики – допомагати бактеріям стати сильнішими до дії протимікробних препаратів. Засвоєння мікроелемента з цієї сполуки незначне, тому значна його кількість в раціоні свиней не викликає отруєння, але сильно впливає на мікробіоту кишківника. Тривале застосування оксиду цинку, як протимікробного препарату, не лише вбиває патогенні мікроорганізми, а сприяє стійкій зміні мікробного профілю кишківника причому не в кращий бік.

Високий рівень оксиду цинку в раціоні свиней призводить до депонування цього мікроелементу у тканинах та органах свиней, особливо в печінці. Токсичні рівні цинку у печінці пошкоджують її, що негативно впливає на її ро-

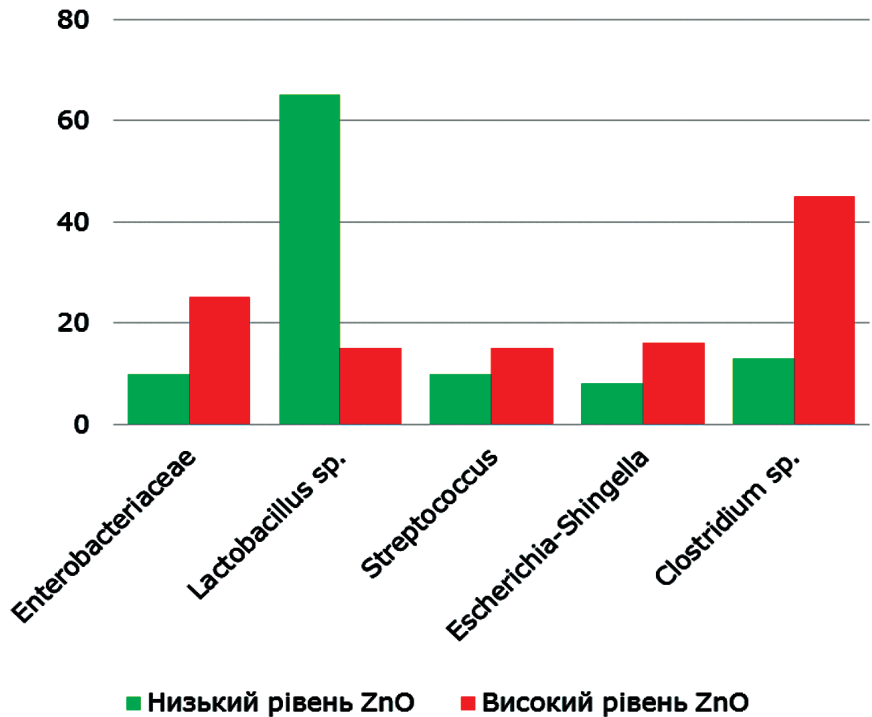

Рис. 2. Вплив згодовування оксиду цинку на розвиток мікробіоти кишечника поросят після відлучення (Ana Caroline Fonseca, 2018)

боту впродовж всього життя поросяти.

Незасвоєний оксид цинку (а це більше 50 % від спожитого) у складі фекалій потрапляє до навколишнього середовища і цей важкий метал з шаленою швидкістю накопичується у ґрунтах, воді, рослинах, кормах, продуктах харчування тощо.

Гігантські дози оксиду цинку (2–3 кг/т комбікорму) навіть упродовж короткого періоду (1–3 тижні) призводять до погіршення засвоєння міді, заліза та магнію, зумовлюючи їх нестачу. Використання його понад 2 тижні призводить до зниження апетиту та проявів токсикозу. До того ж після припинення згодовування оксиду цинку діарея у поросят часто повертається, а інтенсивність росту різко знижується.

Наступним кроком еволюції годівлі свиней має бути відмова від популярного оксиду цинку. Активного розвитку зараз набули інші методи боротьби з розвитком запалення кишківника, а відповідно і виникненням діареї у поросят після відлучення. Варто придивитися до них ближче. Нещодавно на Zero Zinc Summit 2019, що пройшов у середині червня у Копенгагені було озвучено чимало альтернатив оксиду цинку. Це пробіотики, пребіотики, підкислювачі, ферменти, макрофаги, фітобіотики, хелатні комплекси, бутирати, бензойна кислота, різні суміші жирних кислот та антиоксиданти. Здебільшого це комплексні препарати направлені на підвищення імунного захисту організму, знищення патогенних мікроорганізмів шляхом природньої конкуренції або підвищеної кислотності, швидке усунення запального процесу у кишківнику.